

EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 27.5.2021
COM(2021) 267 final

2018/0243 (COD)

SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU

podle čl. 294 odst. 6 Smlouvy o fungování Evropské unie

týkající se

**postoje Rady k přijetí nařízení Evropského parlamentu a Rady o nástroji pro sousedství
a rozvojovou a mezinárodní spolupráci – Globální Evropa na období 2021–2027**

(Text s významem pro EHP)

SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU

podle čl. 294 odst. 6 Smlouvy o fungování Evropské unie

týkající se

postoje Rady k přijetí nařízení Evropského parlamentu a Rady o nástroji pro sousedství a rozvojem a mezinárodní spolupráci – Globální Evropa na období 2021–2027

(Text s významem pro EHP)

1. SOUVISLOSTI

Datum předání návrhu Evropskému parlamentu a Radě (dokument COM(2018) 460 final – 2018/0243 (COD))	14. června 2018
Datum dohody Výboru stálých zástupců o částečném mandátu k jednání	12. června 2019
Datum dohody Výboru stálých zástupců o doplněném částečném mandátu k jednání	25. září 2019
Datum prvního třístranného jednání	23. října 2019
Datum dohody Výboru stálých zástupců o doplněném částečném mandátu k jednání	27. listopadu 2019
Datum přijetí postoje Evropského parlamentu (Zpráva)	27. března 2019
Datum druhého třístranného jednání	5. prosince 2019
Datum třetího třístranného jednání	20. února 2020
Datum čtvrtého třístranného jednání	11. června 2020
Datum dohody Výboru stálých zástupců o doplněném částečném mandátu k jednání	18. září 2020
Datum pátého třístranného jednání	2. října 2020
Datum šestého třístranného jednání	20. listopadu 2020
Datum sedmého (závěrečného) třístranného jednání	15. prosince 2020
Datum politické dohody ve Výboru stálých zástupců	17. března 2021
Datum hlasování výborů AFET a DEVE Evropského parlamentu o schválení kompromisní dohody	19. března 2021

2. CÍL NÁVRHU KOMISE

Nástroj pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci (NDICI) – Globální Evropa je klíčovým elementem souboru nástrojů Unie pro spolupráci v bezprostředním sousedství a ve světě v rámci víceletého finančního rámce (VFR) na období 2021–2027.

Návrh se týká výdajového nástroje, jehož účelem je celosvětově zastávat a podporovat hodnoty a zájmy Unie za účelem plnění cílů a zásad její vnější činnosti, jak se stanoví v čl. 3 odst. 5 a v článcích 8 a 21 Smlouvy o Evropské unii (SEU)

Nařízení o NDICI – Globální Evropa se bude vztahovat na činnosti, na které se dříve vztahovalo 11 různých nařízení¹, čímž se zvýší soudržnost a jednotnost vnější činnosti Unie. Návrh je součástí rozpočtu EU a jeho soulad s finančním nařízením zajistí rovné podmínky, protože poskytuje společný soubor pravidel a zavádí jednodušší, transparentnější a pružnější pravidla pro finanční prostředky EU. Přispěje k omezení, a z dlouhodobého hlediska k vymýcení chudoby, bude konsolidovat, podporovat a prosazovat demokracii, právní stát a dodržování lidských práv, udržitelný rozvoj a boj proti změně klimatu a řešit nelegální migraci a nucené vysídlování, včetně jejich prvotních příčin. Bude přispívat také k podpoře mnohostrannosti, naplňování mezinárodních závazků a cílů, k nimž se Unie zavázala, zejména cílů udržitelného rozvoje, Agendy 2030 a cílů Pařížské dohody. Dále bude prosazovat silnější partnerství se třetími zeměmi, včetně zemí evropské politiky sousedství na základě společných zájmů a odpovědnosti s cílem podpořit stabilizaci, řádnou správu věcí veřejných a budování odolnosti.

Nařízení má tyto specifické cíle:

- a) podporovat a posilovat dialog a spolupráci se třetími zeměmi a regiony v sousedství, v subsaharské Africe, Asii a Tichomoří a v Americe a Karibiku;
- b) rozvíjet zvláštní posílená partnerství a posílenou politickou spolupráci s evropským sousedstvím, založené na spolupráci, míru a stabilitě a sdílených závazcích týkajících se všeobecně platných hodnot demokracie, právního státu a dodržování lidských práv a zaměřené na hlubokou a udržitelnou demokracii a postupnou sociálně-ekonomickou integraci, jakož i mezilidské kontakty;
- c) na celosvětové úrovni:
 - chránit, podporovat a prosazovat lidská práva, včetně genderové rovnosti a ochrany obránců lidských práv, a to i v nejobtížnějších okolnostech a naléhavých situacích, demokracii a právní stát, včetně mechanismů odpovědnosti,
 - podporovat organizace občanské společnosti,
 - podporovat stabilitu a mír, předcházet konfliktům, a tím přispívat k ochraně civilního obyvatelstva,
 - zabývat se dalšími globálními výzvami, jako je změna klimatu, ochrana biologické rozmanitosti a životního prostředí, jakož i migrace a mobilita;

¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 230/2014, (EU) č. 232/2014, (EU) č. 233/2014, (EU) č. 234/2014, (EU) č. 235/2014, (EU) č. 236/2014 a (EU) 2017/1601, rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 466/2014/EU, nařízení Rady (ES, Euratom) č. 480/2009, (Euratom) č. 237/2014 a (EU) 2015/322 a vnitřní dohoda o 11. Evropském rozvojovém fondu (ERF).

d) rychle reagovat na: krizové situace, nestabilitu a konflikty, včetně těch, jež mohou vyplývat z migračních toků a nuceného vysídlování a hybridních hrozeb; výzvy v oblasti odolnosti, včetně přírodních a člověkem způsobených katastrof, a propojení humanitární pomoci a rozvojové činnosti; a potřeby a priority zahraniční politiky Unie.

Celkový dohodnutý finanční rámec činí 79,462 miliardy EUR (v běžných cenách).

3. PŘIPOMÍNKY K POSTOJI RADY

Postoj Rady plně odráží dohodu dosaženou v rámci třístranných jednání. Mezi nejdůležitější změny, které Rada ve srovnání s návrhem Komise zavedla, patří:

- *Pokud jde o rozpočet:*
 - pozměněný rozpočet pro tento nástroj a jeho složky, v souladu se závěry Rady Evropské unie z července 2020 a s poměrnou úpravou částek, které nejsou v závěrech výslovně členěny,
 - strop pro akce zaměřené na budování kapacit vojenských subjektů na podporu rozvoje a bezpečnosti v zájmu rozvoje ve výši 270 milionů EUR,
 - orientační částka ve výši 1 800 milionů EUR na program Erasmus,
 - možnost věnovat až 25 % z tematického programu pro lidská práva a demokracii na volební pozorovatelské mise,
 - v rámci odpovídajících zeměpisných rámců orientační částka ve výši nejméně 500 milionů EUR pro Tichomoří a nejméně 800 milionů EUR pro Karibik,
 - orientační částka nejméně 500 milionů EUR pro místní orgány v rámci zeměpisných programů,
 - dodatečné finanční prostředky zajištěné z rezervy pro nově se objevující výzvy a priority v rámci tematických programů pro lidská práva a demokracii (200 milionů EUR), občanskou společnost (200 milionů EUR) a globální výzvy (600 milionů EUR).
- *Pokud jde o prvky nařízení týkající se řízení:*
 - další akty v přenesené pravomoci za účelem změny poskytnuté částky pro záruku pro vnější činnost a změny stropu pro budování kapacit na podporu rozvoje a bezpečnosti,
 - další akt v přenesené pravomoci k vymezení zeměpisných programů, jež má být přijat v roce 2021 a který se bude vztahovat na:
 - specifické cíle a prioritní oblasti spolupráce odvozené ze společných oblastí spolupráce, včetně stanovení priorit, v příloze II podle subregionu,
 - jde o tyto subregiony: jižní sousedství, východní sousedství, západní Afrika, východní a střední Afrika, jižní Afrika a Indický oceán, Blízký východ, Střední Asie, jižní Asie, severní a jihovýchodní Asie, Tichomoří, Amerika, Karibik,
 - tematické cíle pro zeměpisný pilíř podle přílohy IV odst. 1 písm. b) nástroje pro rozvojovou spolupráci (DCI),

- finanční přiděly pro západní Afriku, východní a střední Afriku, jižní Afriku a Indický oceán,
- povinný přezkum aktu v přenesené pravomoci v polovině období za účelem vymezení zeměpisných programů,
- odstavec o pozastavení pomoci v případě zhoršení stavu demokracie a právního státu,
- odkaz na dodržování úmluv o normách jaderné bezpečnosti jako programovou zásadu,
- povinný přezkum programové dokumentace v polovině období,
- odkaz na možnost vytvoření panafrického programu a programu pro Afriku, Karibik a Tichomoří.
- *Pokud jde o migraci:*
 - výdajový cíl na úrovni „orientačně 10 %“,
 - odkaz na skutečnost, že akce související s migrací by měly přispět k účinnému provádění dohod EU a k dialogům o migraci se třetími zeměmi tím, že podpoří spolupráci založenou na flexibilním a iniciativním přístupu a podpořenou koordinačním mechanismem.
- *Pokud jde o politiku sousedství:*
 - zachování stávajícího znění evropského nástroje sousedství týkající se přístupu založeného na pobídkách;
 - nastavení podílu finančního krytí pro politiku sousedství, které lze orientačně přidělit na přeshraniční operace, na „až 5 %“.
- *Pokud jde o výdajové cíle jiné než cíle uvedené výše:*
 - navýšení výdajového cíle na oficiální rozvojovou pomoc nejméně na 93 %,
 - navýšení výdajového cíle na opatření v oblasti klimatu na 30 %,
 - vložení slova „alespoň“ před výdajový cíl 20 % u výdajů na oficiální rozvojovou pomoc v oblasti lidského rozvoje a sociálního začleňování,
 - přidání odkazu na příspěvek k výdajovému cíli VFR ve výši 10 % na cíle v oblasti biologické rozmanitosti,
 - stanovení dodatečného cíle „alespoň 85 %“ akcí, jejichž hlavním nebo významným cílem je rovnost žen a mužů, přičemž alespoň 5 % těchto akcí by mělo mít genderovou rovnost a práva žen a dívek a upevňování jejich postavení jako hlavní cíl.
- *EFSD+/záruka pro vnější činnost:*
 - snížení maximální částky záruky pro vnější činnost na 53 449 milionů EUR a zavedení stropu ve výši 10 000 milionů EUR na zajištění záruky. Tyto částky mohou být změněny aktem v přenesené pravomoci,
 - posílení článků týkajících se účelu, řízení, způsobilosti operací a podávání zpráv o EFSD+ a také přílohy o prioritních oblastech operací EFSD+. Text týkající se řízení již není uveden v příloze, která by mohla být pozměněna aktem v přenesené pravomoci, ale je začleněn do článků hlavní části nařízení,

- konkretizovat roli EIB a ESFD+, zejména zavedením výlučného specializovaného investičního okna pro státní operace a nekomerční operace na nižší než státní úrovni, a ve vhodných případech zřízením dvou specializovaných investičních oken pro komerční operace na nižší než státní úrovni a operace soukromého sektoru prostřednictvím příslušného standardního postupu, a to v celkové orientační výši 26 725 milionů EUR,
- zavedení příslušných definic týkajících se EFSD+, zejména pokud jde o adicionalitu,
- vložení článku o mechanismu podávání stížností a poskytování náhrad a o ochraně finančních zájmů EU.
- *Název nástroje:*
 - přidání sousloví „Globální Evropa“ k názvu, který tak nyní zní „nástroj pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci – Globální Evropa“.

Dohoda zachovává cíle původního návrhu Komise, úroveň jeho ambicí a poskytuje při provádění nových pravidel dostatečnou flexibilitu. Komise proto výše uvedené změny podpořila.

4. ZÁVĚR

Komise podporuje výsledky interinstitucionálních jednání, a přijímá tudíž postoj Rady.

5. PROHLÁŠENÍ KOMISE

Komise učinila dvě jednostranná prohlášení, která jsou uvedena v dodatku.

DODATEK

Prohlášení Komise

Prohlášení Komise týkající se geopolitického dialogu s Evropským parlamentem o nástroji pro sousedství a rozvojem a mezinárodní spolupráci – Globální Evropa:

„Evropská komise, vědoma si funkcí politické kontroly Evropského parlamentu stanovených v článku 14 Smlouvy o Evropské unii, se zavazuje vést mezi oběma orgány geopolitický dialog na vysoké úrovni o provádění nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) XXX/XXX, kterým se zřizuje nástroj pro sousedství a rozvojem a mezinárodní spolupráci (NDICI) – Globální Evropa. Tento dialog by měl umožnit výměnu názorů s Evropským parlamentem, jehož postoje k provádění NDICI budou plně zohledněny.

V rámci geopolitického dialogu budou projednány obecné směry provádění NDICI, včetně plánování před přijetím programových dokumentů, a také konkrétní otázky, jako je využití rezervy pro nově se objevující výzvy a priority, nebo uplatnění pákového efektu vedoucího k možným změnám v přidělování finančních prostředků určených na migraci nebo pozastavení pomoci partnerské zemi, pokud tato země soustavně nedodrжуje zásady demokracie, právního státu, řádné správy věcí veřejných či nedodrжуje lidská práva a základní svobody.

Geopolitický dialog bude strukturován takto:

- i) *Dialog na vysoké úrovni mezi vysokým představitelem/místopředsedou Komise a komisaři odpovědnými za mezinárodní partnerství a sousedství a rozšíření a Evropským parlamentem.*
- ii) *Stálý dialog na úrovni vyšších úředníků s pracovními skupinami výborů AFET a DEVE s cílem zajistit odpovídající přípravu dialogu na vysoké úrovni a kroků navazujících na tento dialog.*

Dialog na vysoké úrovni se bude konat nejméně dvakrát ročně. Jedno zasedání se může časově shodovat s předložením návrhu ročního rozpočtu Komisí.“

Prohlášení Komise k 50. a 51. bodu odůvodnění a k čl. 8 odst. 10:

„Programy na podporu regionální migrace podpoří komplexní, vyvážená a individuálně uzpůsobená partnerství s příslušnými zeměmi původu nebo tranzitními a hostitelskými zeměmi, a to v návaznosti na flexibilní iniciativní přístup a za podpory koordinačního mechanismu v rámci nástroje pro sousedství a rozvojem a mezinárodní spolupráci – Globální Evropa. Ve vhodných případech budou tyto programy doplněny o akce v rámci programů pro jednotlivé země.

Aby se zajistilo co nejúčinnější a nejefektivnější využití těchto finančních prostředků v souladu s politickými prioritami Unie a partnerských zemí, Evropská komise bude tyto priority aktivně provádět za použití všech příslušných nástrojů Unie a synchronizovaně a účinně se podílet na koordinaci s členskými státy. Tak se zajistí, aby byly Evropský parlament a Rada podrobně a pravidelně informovány, což umožní výměnu názorů.“